

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Beeldnota	
Vergaderdatum	10-05-2017	Agendapuntnummer 6.01.
Onderwerp	Waterbeschikbaarheid (zoetwater)	
Collegevergadering	18-04-2017	
VV-commissie		
Portefeuillehouder	M.E.F. Leewis	
Corsanummer	17.004144	
BABS id	5729	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

vormt een beeld over de opgave waterbeschikbaarheid en de rol van Rijnland als waterbeheerder daarbij.

VV-beeldnota

De verenigde vergadering

vormt een beeld over de opgave waterbeschikbaarheid en de rol van Rijnland als waterbeheerder daarbij.

Kernboodschappen

- Alle partijen moeten hun rol pakken om te komen tot een klimaatrobuuste zoetwatervoorziening. Dat betekent ook dat de overheid niet zonder meer alles kan faciliteren en dat maatregelen en keuzes op bedrijfsniveau noodzakelijk zijn.
- Rijnland zet zich samen met gebruikers in om water van voldoende kwaliteit te realiseren. Daarbij is de bestuurlijke afweging waar maatregelen het meest doelmatig zijn: in het watersysteem of bij de gebruikers zelf.
- Rijnland levert een actieve input in ruimtelijke ordeningsprocessen, waarbij beperkingen in de waterbeschikbaarheid zo vroeg mogelijk kenbaar worden gemaakt zodat dat doorwerkt naar de functietoedeling.

Context

In het deltaprogramma 2015 is, als onderdeel van de aanpak voor het voorkomen van en voorbereid zijn op watertekorten, het nieuwe instrument Waterbeschikbaarheid (destijds nog: Voorzieningenniveau) geïntroduceerd. Waterbeschikbaarheid heeft als doel om helderheid te geven over de beschikbaarheid van zoetwater in normale en droge situaties (nu en in de toekomst) en afspraken te maken tussen Rijk, regio en gebruiker over verantwoordelijkheden en inspanningen om tot een optimale verdeling en gebruik van het watersysteem te komen.

In het WBP 2016-2021 is opgenomen: *Wij informeren gebruikers over de risico's op watertekort (waterbeschikbaarheid). Wij zetten ons in om te komen tot een realistische waterbeschikbaarheid voor alle watergebruikers, zoals afgesproken in de Deltabeslissing zoetwater. Bij waterbeschikbaarheid geven we aan hoeveel en welke kwaliteit water beschikbaar is en welke risico's op watertekort bestaan in dat gebied. Dit biedt aan gebruikers handelingsperspectief voor eigen investeringen en innovaties. In drie verschillende gebiedsprocessen gaan we hier samen met collega overheden en gebruikers mee aan de slag. Het gaat daarbij om de Haarlemmermeerpolder, de omgeving van Boskoop en een – met de omgeving – nog nader te specificeren gebied.*

Er zijn recente ontwikkelingen die aanleiding geven voor een strategische beeldvormende bespreking in de VV:

- **Inzichten uit lopende gebiedsprocessen.** Uit het lopende proces in de Haarlemmermeerpolder heeft Rijnland veel meer inzicht in de werking van het watersysteem en de verdeling van zoet en zout water in de polder verkregen (zie ook de bijlage achteraan deze memo). Zo is nu duidelijk dat de hoofdinlaat van zoetwater bij gemaal Leeghwater slechts een beperkt effect heeft op de chloridegehalten in de Hoofdvaart. Verreweg het grootste deel (~75%) van de inlaat vindt plaats via "kleine" inlaten vanuit de Ringvaart. Het handelingsperspectief vanuit waterbeheer is begrensd door eigenschappen van het integrale watersysteem (peilvak indeling, zoute kwel en wellen). Het proces is gevoerd met akkerbouwers en telers en heeft bijgedragen aan onderling begrip en beter inzicht. Op basis van dit inzicht is de waterbeschikbaarheid voor de polder nu op kaart weergegeven. Het idee is om dit in een formeel document vast te leggen met doorwerking naar de ruimtelijke inrichtingsprocessen. Het proces in de Haarlemmermeerpolder heeft ook geleid tot meer bewustwording bij en betrokkenheid van gebruikers, onder andere waardoor nu door gebruikers EC-metingen in de polder worden verricht (zie www.rijnlandmeet.nl).

Uit het proces in Boskoop is naar voren gekomen dat er al een hoge mate van bewustzijn ten aanzien van zoetwater bij de sector is en dat er vanuit de gebruikers al maatregelen zijn en worden genomen om de effecten van zoetwatertekorten zoveel mogelijk te beperken (tot aan het per as vervoeren van zoetwater tijdens droogte in 2011). Ook zijn de laatste jaren belangrijke verbeteringen in de regionale zoetwatervoorziening door Rijnland getroffen (bijvoorbeeld het plaatsen van gemaal Theo Aendekerk, regulering van de kwelafvoer van polder de Noordplas en sturing van de kwelafvoer van de polder Middelburg- en Tempelpolder bij droogte). De uitbreiding van de KWA zal een positief effect hebben op de leveringszekerheid in extreme perioden ook voor dit gebied. Verbeteringen worden nog gezien in een verder verbeterde communicatie in droge perioden tussen de betrokken partijen en het stimuleren van waterbesparende maatregelen op bedrijfsniveau. Deze afspraken worden in een intentieovereenkomst vastgelegd. Daarin komt ook de afspraak om de constructieve dialoog voor te zetten en te verbreden naar andere onderwerpen, zoals wateroverlast en eventueel emissiereductie.

- **Gebiedsdekkende uitwerking.** Voor de gebiedsdekkende uitwerking sluit Rijnland waterbeschikbaarheid aan bij andere gebiedsprocessen, zoals de actualisatie van peilbesluiten. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de wens van gebruikers om meerdere waterthema's te combineren in het gebiedsproces. Andere gebiedsprocessen hebben hun eigen tijdspad. Een volledige uitwerking van waterbeschikbaarheid wordt daarmee pas na 2021 gerealiseerd.
- **Actualisatie knelpuntenanalyse Deltaprogramma Zoetwater.** Het tweede Deltaplan Zoetwater (2022-2028) is in voorbereiding. Daartoe is de zoetwaterregio West-Nederland, waar Rijnland deel van uit maakt, gestart met het actualiseren van de knelpuntenanalyse. De knelpuntenanalyse vormt de basis voor de onderbouwing en programmering van maatregelen die in de periode 2022-2028 uitgevoerd zullen worden. De beschikbare kennis en inzichten uit de lopende gebiedsprocessen waterbeschikbaarheid worden in de knelpuntenanalyse meegenomen.

Aanpak

De ontwikkelingen nopen tot een positionering over:

- **Welke rol** trek je naar je toe? Hoe ver ga je in het faciliteren van functies? Trek je als waterbeheerder het hele probleem van waterbeschikbaarheid naar je toe, of werk je vanuit de functionele rol in samenwerking met gebruikers en sectoren aan een robuuste waterbeschikbaarheid nu en in de toekomst?
- Wat kunnen we vragen van onze **ingelanden**? Naast zoetwater spelen ook andere opgaven een rol bij het doorspoelen (bijvoorbeeld waterkwaliteit). Welke maatregelen neemt Rijnland en wat kan er van gebruikers gevraagd worden in innovatie of adaptatie en eventueel zelfs bekostiging?
- Hoe brengen we onze grenzen in bij de **ruimtelijke inrichting**? Gaan we bepaalde functies op bepaalde plaatsen gewoon niet faciliteren? Of zorgen we ervoor dat de randvoorwaarden vanuit het watersysteem landen bijvoorbeeld omgevingsvisies, zodat voor gebruikers duidelijk is wat van de overheid verwacht mag worden en zelf een handelingsperspectief hebben?

In de beeldvormende VV is de opzet om na een inhoudelijk inleiding aan de hand van de bovenstaande dilemma's de discussie aan te gaan.

Programma (tijden onder voorbehoud)

Tijd	Onderdeel	Wie, hoe
16:30	Opening	Gerard Doornbos, Martine Leewis
16:35	Inleiding waterbeschikbaarheid*	Mark Kramer
16:55	Belang voor gebruikers*	Reinier Geluk, Luit Buurma
17:05	Discussie aan de hand van dilemma's	Niek Albers
17:25	Afsluiting en vervolg	Martine Leewis

* Aan de hand van de presentaties kunnen toelichtende vragen gesteld worden, maar de discussie moet echt over de dilemma's gaan.

Binnen het proces waterbeschikbaarheid Haarlemmermeerpolder heeft Rijnland het afgelopen jaar een studie uitgevoerd naar de mogelijkheden om de polder slimmer te doorspoelen. Deze studie heeft interessante nieuwe inzichten in het systeem opgeleverd:

-

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 18-04-2017, kenmerk
17.004144,

,

vormt een beeld over de opgave waterbeschikbaarheid en de rol van Rijnland als
waterbeheerder daarbij.

Leiden, 10-05-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

